Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

DÉPOT LÉGAL

LE DIRECTEUR GÉRANT — LA VOIX DU PEUPLE — TIẾNG-DÂN — ANNAM

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE Nº 11316

NĂM THỨ TƯ — SỐ 298 | MỖI SỐ 5 xu | 庚午年五月廿九日 | NGÀY THỨ TƯ 25 JUIN 1930

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP		NGOẠI-QUỐC
Một năm	5$00	6$00
Sáu tháng	2,60	3,50
Ba tháng	1,50	2,00

Mua báo phải trả tiền trước. Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN ĐÌNH-PHIÊN. Ai đăng quảng cáo việc, thương lượng nghị trước.

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút: HUỲNH-THÚC-KHÁNG

Quản-lý: TRẦN ĐÌNH PHIÊN

TIẾNG-DÂN 聲民

LA VOIX DU PEUPLE

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

Báo quán: Đường Đông-Ba, Huế

Giây thép nói số 32

Giây thép: TIẾNG-DÂN — Huế

> Cái động cơ cách tân như hòn đá lăn xuống dốc hầm, chưa đến chỗ bằng thì không ngừng lại bao giờ.

CON ĐƯỜNG PHẢI TRẢI QUA
TRONG CUỘC CẢI CÁCH

Cuộc đời là cõi tấn-hóa chung của loài người. Đã tấn-hóa thì tất nhiên trên con đường đi tới đó thường thường có những cuộc thay cũ đổi mới. Cuộc thay đổi ấy tức là cải-cách. Ở trên hoàn cầu, phàm dân-tộc nào mà sống còn cho đến ngày nay, thì trong bộ lịch-sử của dân-tộc ấy, tất đã trải qua biết bao nhiêu cuộc cải-cách; hoặc bởi nội tình rắc rối, hoặc bởi ngoại giới kích-thích, mà nhứt là trong sự sinh hoạt có hơi lay chuyển, nề nếp cũ không thể duy trì được, thì cuộc cải cách ấy tự nhiên phải xuất hiện. Đó là lệ chung của cả loài người mà không phải là riêng một dân-tộc nào cả.

Sự cải cách ấy, trong lúc bình thường thì nó chìm ngấm trong xã-hội, một ngày thay đổi một ít, nên ít ai trông thấy; nhưng gặp có một cái nhịp gì kích thích dữ-dội, thì mấy tuôn sóng giậy, cái động-cơ xoay chuyển càng rõ rệt, có thể tóm cả dân tộc vào cái ảnh-hưởng cải-cách đó mà gần như không có cái gì ngăn đón được.

Phàm một dân-tộc, hợp thành đoàn thể mà sinh tụ trên một vùng đất nước đã mấy trăm đời, thì phong-tục tập-quán, học-vấn chế-độ, đã thành một bộ lịch-sử in vào trong não. Nếu như cuộc đời yên-lặng, trong ấm ngoài êm, trong sự sinh-hoạt, không có di động, thì tự nhiên trong dân-tộc có một cái tánh chất bảo-thủ, nghĩa là xưa bày nay làm, cha truyền con nối, tự nhận những đều sẵn có của mình là hay là tốt, không cần gì phải bắt chước ai. Đương lúc bây giờ, dầu có thay đổi chút gì, cũng chẳng qua xé vai vá vạt, bớt trước chắp sau, không có cái gì gọi là đại phá hoại đại kiến trúc. Trái lại nếu trong cuộc sinh hoạt của dân-tộc ấy có chịu biến-động, nội tình ngoại thế động đến cái gì cũng thấy rõ cái tình cảnh nguy bức, thì giữ theo lối cũ chắc không thể sinh tồn được. Khi ấy động cơ có hơi lay chuyển mà cuộc cải cách phải ứng thời xuất hiện. Trong cuộc cải cách ấy thường thường phải trải qua bốn thời-kỳ:

Một là thời-kỳ bắt chước cách mới. — Cuộc sinh hoạt của mình lâu nay vẫn được yên lặng, nay hốt nhiên bị cái phong triều ở ngoài tràn đến, làm cho những đều sẵn có của mình, phải sa vào cái cảnh liệt bại; thế là những nghề nghiệp cơ cuộc sinh hoạt của kẻ ngoài, cái gì cũng hơn mình, mình phải bắt chước theo như người ta thì mới mong chen đua với họ được. Vì tâm-lý ấy nên đối với việc ngoài bất kỳ hay dở, đều cong lưng mà bắt chước làm theo.

Hai là thời kỳ phá hoại những lối cũ. — Giống tốt mà gieo vào đám cỏ, thì không thể mọc được, nước trong mà đổ vào ao bùn cũng hóa ra đục; đều hay đều tốt của người, dầu bắt chước được, mà cái hư cái xấu của mình không bỏ vứt đi, thì cũng hóa ra vô hiệu. Nếu toan làm theo cơ cuộc mới, tất nhiên phải bài trừ những thói tục cũ. Vì thế nên trông người lại gẫm đến mình, thấy cái gì của mình, cũng đều kém sút người ta cả, nên một mực hăng hái, toan nhắm mắt mà xô cản đi.

Ba là thời kỳ lựa chọn. — Cái tâm-lý ham mới chán cũ, đương lúc bồng bột lên, cái gì mới thì dở cũng là hay, cái gì cũ thì tốt cũng là xấu; theo mù làm bướn, không chừa đều gì, thành ra có cái cảnh tượng xanh vàng lở dở; khi ấy mới biết rằng đều mới cũng có cái không thích với mình, đều cũ cũng nhiều cái lợi ích mà không bỏ đi được. Vì thế mà cần phải lựa chọn.

Bốn là thời kỳ điều-hòa. — Phàm một dân-tộc thì địa lý vật-sản khí-hậu phong-tục, cho đến chánh-giáo văn-hóa đều có lịch-sử riêng, không dân-tộc nào giống dân-tộc nào. Cũng là một cuộc cải cách mà nước Pháp không giống nước Anh, nước Nhật không giống nước Pháp, nên cần phải xem xét cái gì thích hợp thì làm theo, cái gì không thích hợp thì bỏ đi; những đều sẵn có của mình cùng những đều hay mới của người, phải nên xem xét lựa chọn dung hòa lại để un đúc ra một cái tư cách đặc biệt của dân tộc mình, có thể làm nền tảng vững bền cho cuộc sinh hoạt và sự hạnh phúc lâu dài về tương-lai.

Đại để cuộc cải cách mà đến ngày thành công, sao cũng trải qua bốn thời kỳ nói trên; xưa nay đông tây, không nước nào có cuộc cải cách mà tránh khỏi con đường ấy. Nước ta trên 30 năm nay hai tiếng cải cách thường nghe thấy luôn luôn nhưng ta nên xét rõ hiện dân-tộc ta ngày nay đương đứng vào cái thời kỳ nào trên con đường cải-cách, mà tiến hành cho hợp với cái thời kỳ ấy, dặng mong có kết quả mỹ-mãn về sau; không nên nhắm mắt chạy càn hoặc khoanh tay ngồi ngó, làm trễ mất cái thời kỳ tiến thủ vậy.

HẢI-ÂU

Mười ba người bị chém

(Tin France-Indochine 18 Juin)

Hôm 17 Juin ở Yên-bái 13 người can về vụ biến-động ở Yên-bái, đã bị chém:

Nguyễn-Thái-Học 23 tuổi, nguyên học-sinh trường Cao-đẳng thương-mại, quê ở làng Thọ-tang, Vĩnh-yên.

Phó-đức-Chính 23 tuổi nguyên cán-sự chuyên-môn (agent technique des T. P.), quê ở làng Đa-Ngưu, Bắc-ninh.

Bùi-tư-Toàn 37 tuổi, thầy thuốc ta, quê ở làng Xuân-lũng, Phú-thọ.

Bùi-văn-Chuân 35 tuổi, lính khố đỏ, quê ở làng Đại công, Kiến-an.

Nguyễn-An 31 tuổi, lính khố đỏ, quê ở huyện Đông thành, Nghệ-an.

Hà-văn-Lao 25 tuổi, làm nông.

Đào văn-Nghĩa lính khố đỏ

Ngô văn-Du lính khố đỏ

Nguyễn-văn-Thịnh lính khố đỏ

Nguyễn-văn-Tiềm cai khố đỏ, quê ở huyện Hương-trà Thừa-thiên.

Đỗ-văn-Tú lính khố đỏ

Nguyễn-văn-Cưu cai khố đỏ.

Nguyễn-như-Liên dit Ngọc Tỉnh. 20 tuổi, học-sinh, quê ở làng Cao-mại Phú-thọ.

Trong đêm 16 Juin ông chủ Mật thám Arnoux, ông Cẩm Pujol cùng nhiều viên thanh tra vào lao dẫn mấy người ấy ra, hai người xiềng chung một giây. Lên ga, có một chuyến tàu chực sẵn; trên chuyến tàu ấy có đem máy chém theo. Nhà ga canh gác rất nghiêm. Nằm trên tàu, mấy người ấy nói chuyện, hút thuốc tây, thái-độ vẫn vui vẻ bình tĩnh.

Tàu đến Yên bái một giờ 40 phút khuya. Thành phố yên lặng, nhân dân không ai biết cả. Năm giờ rưỡi bắt đầu chém. Cứ từng người một lên máy chém. Hà văn Lao lên trước, đến Nguyễn văn Cưu, Đỗ văn Tú.... Phó đức chính sau hết đến Nguyễn thái Học.

Trong 50 phút đồng hồ thì chém xong 13 mạng.

13 cái thây bỏ vào hòm, chở xe bò, đem chôn lấp.

MANDATS CỦA AI ??

Bổn báo có tiếp được 1 cái mandat: série A 001.009 số 158 ở Đồng-Hới ngày 10-4-30 mà không có tên người gởi, vậy ngài nào có mandat ấy xin trả lời cho biết, cảm ơn.

Tiếng-Dân

DU LỊCH TRUNG-KỲ

(Tiếp theo)

TỪ PHAN-THIẾT RA HUẾ

PHAN-THIẾT. — Phan-thiết tỉnh lỵ tỉnh Bình-thuận, ở hai bên bờ một con sông nhỏ, cách biển 1km; nhiều sở làm nước mắm. Gần Phan-thiết có: nhà mát ông hoàng Montpensier, tháp-chàm (cách Phan-thiết độ 5 km).

Xứ Phan-thiết buổi xưa là đất Chiêm-thành. Năm 1692 thuộc về Annam; đến năm 1822 nghĩa là đến đời Nguyễn, mới có tỉnh Bình-thuận.

Từ Phan-thiết đến Hoành-sơn thường gặp tháp-chàm. Vậy nhân-tiện đây tôi xin nói qua sự-tích Chiêm-thành để khách du-lịch hiểu tháp-chàm là gì. Từ Phan-thiết đến Hoành-sơn buổi xưa là nước Chiêm thành. Nước Chiêm-thành đến thế kỷ 15 mới thiệt mất, mất nghĩa là bị Annam ta lấy. Hiện nay, ở Phan-thiết, Phan-rang, Phan-rí còn nhiều người «hời», người «hời» tức là giòng giống người Chàm khi trước. Người Chàm buổi trước theo đạo Ấn-độ (brahmanisme) cũng như người Cao-mên khi trước. Chỉ có một khoảng từ thế-kỷ thứ 9 đến thế-kỷ thứ 10, nghĩa là trong khi giòng Indrapura làm vua, thì theo đạo Phật phái nam-tôn (Annam ta theo đạo Phật phái bắc-tôn). Về sau, đến thế kỷ 14, nghĩa là khi Chiêm-thành đã mất hơn nửa nước, có một lúc người Chàm theo đạo Hồi-hồi (mahométisme). Bởi vậy, trong các tháp chàm, — tháp của người Chàm cũng như chùa của ta, — có những hình tượng để thờ các vị thần trong đạo Phật phái nam tôn, nhưng rất ít. Nói tóm, xem các tháp-chàm có hai mục-đích: 1) khảo-cứu đạo Ấn-độ, — 2) khảo cứu mỹ-học của người Chàm (cách kiến trúc, cách họa, cách khắm v.v.)

Đường Phanthiết — Dalat: Ma-lâm (16 km), Yabak (51km, Djiring (95 km), Finom (149 km), Dalat (178 km). Đường nầy ở đồng-bằng đi lên núi, đến Yabat cao 780 thước tây, Dijirin 1010 thước, Finom 1043 thước, Dalat 1473 thước. Nhiều đèo, nhiều thác, nhiều phong-cảnh, nhiều chim muông. Nên nhớ: gần trạm Đa-nhim (cây số 124) có thác Dohoh Kayon, ở cây-số 134 có thác Gu-gah.

Đường Phanthiết Nha-trang. — Xe lửa: từ ga Phanthiết qua Mường mán, Sông-mao, Tourcham, Ngã-ba đến ga Nhatrang cả thảy là 233 km. Đường cái: đường «cao» (Phan-thiết — Djiring — Dalat — Phan-rang — Nhatrang: xem đường Dalat — Nhatrang sẽ nói sau), đường «thấp» (Phanthiết — Phanrí — Phanrang — Nhatrang: độ 250 km). Nên nhớ: 1/ đi xe lửa, muốn đi Phanrí phải xuống ga Sông-mao (cách Phanrí 10 km), muốn đi Phan rang phải xuống ga Tourcham (cách Phanrang 7 km), muốn đi Bangoi phải trọ ở ga Ngã-ba (cách Bangoi 4 km), — 2/ ga Nhatrang cách thành phố Nhatrang 6 km, — 3/ đường cái «thấp» Phanthiết — Nhatrang còn xấu.

DALAT. — Dalat là tỉnh lỵ tỉnh Lâm-viên; cao 1475 thước tây; ở trong cao-nguyên Lâm-viên, hai bên bờ suối Cam-ly.

Bác sĩ Yersin tìm ra Dalat năm 1897. Ông Toàn-quyền Doumer nhân đó mà lập Dalat làm nơi hứng gió núi. Năm 1917, ông Toàn-quyền Roume mở mang Dalat thêm. Hiện nay, Dalat là một xã-tây và ông Toàn-quyền Pasquier sắp đặt giời phủ Toàn-quyền lên đó trong mấy tháng nóng Hanoi.

Dalat là nơi hứng gió núi rất tốt. Xung quanh Dalat có nhiều phong-cảnh đẹp: thác Cam-ly, thác Ankrouet, đỉnh Lâm-viên, đường vòng đi xem «cà-tông» v. v. (muốn biết tường-tận, xem lại bài khảo cứu về Dalat đã đăng trong báo Tiếng-dân).

Đường Dalat — Nhatrang. — Xe lửa: từ ga Arbre-broyé (từ Arbre-broyé đến Dalat độ 30 km chưa có xe lửa, phải đi xe hơi) qua Dran, Bellevue, Krongpha, Tourcham, đến Nhatrang 172 km; đường cái: Dalat — Arbrebroyé, Dran, Bellevue, Krongpha, Bellevue, Nhatrang hơn 200 km. Từ Dalat đến Dran có hai đường: đường đi qua Finom giải, đường qua Arbrebroyé ngắn hơn). Đường xe lửa từ Arbrebroyé đến Krongpha có mấy khúc răng cưa. Còn đường cái thì chính con đường trên núi xuống đồng-bằng, hai bên đường có nhiều phong-cảnh đẹp, nhất là khi đi qua «Eo-gió».

Đường Dalat — Banmêthuôt: con đường nầy đi qua Finom, giải hơn 200 km, chưa làm xong.

(Còn nữa)

MỘT VẾT Ô-ĐIỂM
TRÊN LỊCH-SỬ LÀNG VĂN NƯỚC TA

(Câu chuyện cột đồng Mã-Viện)

Nước ta địa-thế liền giáp nước Trung-hoa, cái giây dăng dính trên lịch-sử đã mấy ngàn năm. Về thời-đại nội thuộc, những người sang thống-trị nước ta, ai mà có lòng nhân-từ, có công mở mang sự sinh-kế học-thuật cho người mình, thì người nước mình vẫn tin-phục, cho đến ngày được tự-chủ cũng còn ghi nhớ công đức họ (như Nhâm-Diên, Tích-Quang, Sĩ-Nhiếp v. v). Đến như những tay tàn-bạo hà-ngược như Tô-Định, Trương-Phụ, ... thì người mình không những không phục mà nổi lên khu trục cho ra khỏi nước mình. Trên lịch-sử giao-tiếp với người Tàu đại để diễn những tấn-kịch như thế, cũng thường thấy luôn.

Lạ gì cái tâm-lý loài người đối với đất nước xứ sở mình thì có lòng yêu mến mà không muốn cho kẻ khác lấn lướt. Cả thấy trên hoàn-cầu, dân-tộc nào cũng đều có cái tâm-lý chung ấy, có lẽ nào người Annam ta lại thiếu cái lòng ấy sao!

Thế mà ta xem đám văn nhân ta đối với câu chuyện «cột-đồng Mã-Viện» lại trái hẳn cái tâm-lý nói trên mới là lạ! Mã-Viện là người thế nào? ông ta có anh-hùng danh-tướng cũng là có công với người Tàu, người Tàu họ sùng-bái là phải, chớ đối với mình thì không những không công mà lại là người cừu. Đương lúc Tô-Định tàn-ngược dân mình, bà Trưng-vương vì thù chồng nợ nước mà cử binh đuổi Tô-Định, thanh thế lừng lẫy là dường nào! so với bà Jeanne d'Arc nước Pháp, nào có kém đâu! Phỏng lúc bấy giờ mà không có tay Mã-Viện đem viện binh sang thì cuộc độc-lập của nước ta, có lẽ không đợi đến mấy triều sau nữa. Bởi vì bà Trưng sa cơ bị thua, bác Mã-Viện mới được cái công chiến-thắng, định lập cột-đồng để ghi công mình!

Cột-đồng hiện nay đã chìm mất đâu rồi. Trong sử ta cùng các sách Dã thặng đều có ghi chép, song toàn là ức đạt lù mù, không có chứng cớ gì rõ ràng, hoặc nói ở Khâm-châu, hoặc nói ở Lâm-ấp, lại có nhà nói ở Phú-yên; dân bề đời đời, non sông khác sắc, dầu có cột-đồng thiệt nữa, cay cũng hóa ra tro tàn than mục, không cần nhắc lại; duy một chuyện như vầy, người Tàu khen ngợi ca tụng truyền làm một việc vinh dự của dân-tộc họ, đều đó đã đành. Đến như người Annam ta mà nhứt là các văn-nhân cũng theo phụ-họa tán-dương gần như quên hẳn đều ấy là một đều quốc sỉ, thật ta không hiểu được. Có lẽ tâm-lý người mình đã bị cái mãnh-lực vô-hình của người Tàu hấp nạp chi-phối một cách sâu sắc cho đến nỗi quên xấu-hổ như chuyện ca tụng cột-đồng Mã Viện, thì thật là một sự quái gở.

Không kể đâu xa, xin thuật mấy câu thi yết miếu Mã-Viện của các ông sứ-thần ta cận đại đây thì đủ chứng cái tâm-lý nói trên:

a) *Cột-đồng thuở nọ oai lừng lẫy.*
Gành đá ngày nay nước lạnh lùng.

銅柱當時銘壯氣
石欄今尚作寒聲 (北使詩類)

b) *Ngàn năm đồng trụ ghi công cả,*
Một chuyến xe châu gióng mãi đêm.

銅柱千年留偉績
珠車一去[illegible] (華程吟錄)

c) *Cột đồng tiêu hẳn theo dâu bể,*
Lân đá nằm trơ giữa nước mây

銅柱[illegible]
石麟[illegible]水雲[illegible] (燕軺詩草)

d) *Văn đài vắng vẻ thần còn đó,*
Đồng trụ tiêu mòn miếu vẫn linh.

[illegible]
銅柱[illegible] (燕臺行吟)

Những giọng ca vinh theo lối ấy còn nhiều không kể hết được.

Còn đối với bà Trưng-vương ta lại tỏ ý mỉa mai nhạo báng như

e) *Trượng phu quên chết đành hàng hải.*
Tướng gái cầm quân khéo khuấy rầy.

[illegible]丈夫[illegible]
知兵女子[illegible]

g) *Trượng phu chỉ trọng quên rằng lão.*
Nhi nữ tài cao khéo lụy mình

丈夫志壯[illegible]忘老
兒女才高[illegible]

....

Xem như mấy câu trên, người Annam mà chê bà Trưng-vương lại khen Mã-Viện, thật là tâm-lý vong tổ! Thế mà thuở nay có ai cho là trái đâu!

Bình-tâm mà nói tựu-trung cũng có người vì lương tâm đối với nước nhà xứ sở chưa tiêu hẳn đi, nên cũng có câu hồi hộ như

h) *Nước Nam chẳng có anh hùng gái,*
Lãnh biểu ai hay lão tướng tài

[illegible]交不出英雄女
[illegible]知老將[illegible]

i) *Thua được chả thương danh nghĩa đấy,*
Ngàn năm hương lửa Bắc Nam gần

勝敗何常名義在
千秋香火北南[illegible]

Đại để những câu như vậy, có nâng cao bà Trưng lên một chút, song cũng ngụ ý ngậm ngầm, không dám nói tỏ bà Trưng là một vị nữ-vương anh-hùng có công đức với nước nhà, mà chỉ ngay cha Mã-Viện kia là người cừu-địch. Cái lòng ái-quốc của đám sĩ-phu mà bạc nhược tiêu mòn đến thế, còn trách gì đến trong dân gian không ca-tụng Tàu, cầu đảo Tàu, gì gì cũng tôn Tàu làm thần thánh mà đành lòng làm nộm trơi cho họ!

(Còn nữa)

H. H. Nh.

CHUYỆN HAY

ĂN CƯỚP
CŨNG ƯA THI

Lý-Thiệp là một tay danh thi đời Đường, một ngày nọ đi một mình nơi bờ sông, trời tối lại mưa gió dữ dội, bọn ăn cướp tưởng là hành khách phú hộ, đuổi theo bắt. Bọn kia hỏi tên họ thì ông ta bèn nói thật cho nghe. Anh đầu đảng trong bọn cướp, nguyên có nghe tiếng thi hay của ông ta, nên có ý kính trọng nạt bọn thủ hạ và nói với ông rằng: Phải Lý Bác-sĩ thì chỉ cho chúng tôi một bài thi là được.

Ông ta liền ứng khẩu đọc bốn câu rằng:

暮雨瀟瀟江上村
綠林豪客夜知聞
他時不用相逃避
世上如今半是君

Dịch:

Mưa gió trời khuya dữa bãi sông,
Lục-Lâm vừa gặp khách anh-hùng.
Gặp nhau lựa phải cần xa tránh,
Phần nửa trên đời bọn các ông.

Anh đầu đảng khen ông nói đúng bèn thả ông đi mà tỏ ý kính trọng.

Anh ăn cướp nầy cũng biết trọng người danh nhân, thật cũng ít có nhỉ!

H. C.

ANNAM LICH SỰ
HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ JOB

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

HUẾ

Lễ cúng ngày 23 tháng 5 ta ở đất Huế

Thường năm đến ngày 23 tháng 5 ta, ở đất Huế trong thành ngoài phố, đâu đâu cũng có bày lễ cúng, chuông trống lum tum hương vàng nghi ngút.

Cứ như lời ông già bà cả thuật lại thì lễ cúng ấy thông hành đã 45 năm nay, nghĩa là từ năm Ất dậu (1873) đến nay, vì trong năm ấy xảy ra việc biến, nhân dân ở xứ nầy cha con lưu lạc, vợ chồng lìa tan, tấn kịch thê thảm đau lòng xót ruột ấy in sâu vào trong não người ta, không sao quên được. Bởi thế thường năm làm lễ cúng nầy để với vong linh những người bị oan uổng.

Người Annam ta giàu lòng « nhớ xưa » xem lễ cúng nầy cũng đủ rõ. Thành quách khác xưa, non sông ý cũ, ta không nên một mực cho là tục hủ vậy. Nhưng có một điều đáng tiếc là thói dùng vàng bạc xôi chè chưa bỏ được.

H. C.

THỪA-THIÊN

Vui cho thầy mà buồn cho trò

Nhơn gần nghỉ hè, hai thầy trường Lại-ân sắp tổ chức một cuộc phát phần thưởng cho long trọng. Thầy bảo mỗi trò góp 0$30 để mua pháo và rượu, rồi mời lý-bảo các làng gần đó đến đánh chén. Trò nào không góp thì hôm đó không được uống rượu và nghe pháo, nhứt là có mấy trò ở lớp năm sắp được lên lớp tư thì thế nào cũng phải có 0$30 mà góp. Dầu cha mẹ không cho cũng phải khóc lóc kêu nài cho kỳ được.

Cha mẹ học trò nghèo vì lời thầy mà phải lo chạy cho có 0$30 thì có khổ không ?

Con trẻ uống rượu và nghe pháo đốt có ích gì không ?

Một người làng Thanh-tiên

THANH HÓA

« Mô-phạm mà thế à ? »

Trong bài «Mô phạm mà thế à?» đăng trong số 291, có kể mấy điều tệ của ông giáo học trường Phủ-quảng, điều thứ nhứt là thâu góp tiền học trò nói để mua sách và ballon mà sau không mua cũng không trả tiền lại. Nay được tin tiếp rằng có lệnh trên bảo, ông giáo đã phải trả tiền lại cho học trò rồi.

VINH

Tỉnh Huy

QUẢNG-NAM

Cùng hội thủy cơ

Bản báo có tiếp được bức thư, vì việc có quan hệ đến nhà nông nên lược đăng như sau nầy, trách nhiệm có người lại cáo chiu :

Chúng tôi là những người điền-chủ của hội Thủy - cơ, mấy năm nay được nhờ qui hội dẫn nước vào ruộng, qui - hội có lời thì chúng tôi cũng được một it, chúng tôi xin có lời cảm ơn qui hội và bày tỏ một điều sau nầy :

Từ đầu tháng ba năm nay đến ngày rày đang nước thì hư lỗ, chả thấy cu-ly sửa soạn ; những người làm việc, kẻ thì gà bạc lấy lỗ, kẻ lo việc mộ phu đi Nam-kỳ, người thì lo cổ-động làm nghị-viên, người thì lo đám tiệc, không ai trông nom về sự đồng-điền cả.

Chúng tôi nhờ được chờ mưa bữa tháng trước, cày cấy đã gần hết ; nay lại đã hơn một tuần, máy không chạy được nên đồng điền đều khô sạch cả.

Như vậy rốn ít ngày thì mùa tháng tám nầy không còn mong mỏi gì được. Qui hội có để ý đến không ?

Điền-chủ của hội

BÌNH THUẬN

Tiền tư-ích thâu để làm gì ?

Làng Long-giang thuộc phủ Hòa-da, năm 1927 lý trưởng Huỳnh-Thông bắt dân làng đi làm xâu hương sưu tại núi Nạn (núi Nạn thuộc huyện Tuy-phong, xâu hương-sưu chỉ là hương-dụng, mà sao lý-trưởng bắt dân phải đi làm xa xuôi thế ?). Số dân làng đi làm xâu núi Nạn còn lại 40 người chưa làm ; qua phiên lý-trưởng Biểu-Thuần làm việc, thâu mỗi người 1$50, cộng là 60$00. Số tiền ấy cả chức việc làng bửa để làm cái nhà võ. Thế mà từ đó đến nay đã 3 năm rồi, cái nhà võ vẫn hư nát, dân đến canh không cho nam, gặp lúc mưa to thì ước dầm dề. Vậy thì số bạc 60$00 đó, lý-trưởng giữ trong 3 năm nay chẳng biết tiêu vào đâu ?

Còn về phần 5 ngày hương-sưu năm 1929, lý-trưởng nói rằng nhà-nước sức dân mỗi tên nạp 1$03 để làm học-phí, và 0$17 năm ngày hương sưu. Thế mà kỳ tháng hai Annam năm nay, lý-trưởng lại thâu tiền mỗi tên dân 0$60 mà trong biên-lai thì không viết thâu 0$60, mà lại viết là ứng hành tư-lộ 2 ngày, thế là trái hẳn 0$17 mà thâu 0$60, còn thâu bạc mà lại viết trong biên-lai là ứng hành tư-lộ, vậy thì làm tư lộ nào ? xin chỉ.

Biết rõ

PHAN THIẾT

Cái nạn hối lộ

Nguyên năm 1928 hai người dân làng Mỹ-Thạnh tên là Đoàn-Long và Nguyễn Bá có làm gỗ để cất nhà. Hai người đến tòa Kiểm-Lâm để xin giấy, nhưng không hiểu cách xin giấy thế nào, bèn đến nhà thầy Đội Triết hỏi. Đến đó vừa gặp thầy Cai Lập (hai thầy nầy đều làm việc tòa Kiểm-lâm Phanthiết). Nói chuyện dầu đuôi rồi hai thầy đều nhận bao bọc giùm cho, và bảo đừng xin giấy, cứ về cất ở ngay. Hai người ấy về làm vừa xong thì hai thầy lên xét, lấy giấy thuế thân cả và biên số cây đem về. Qua bữa sau hai người ấy xuống, hai thầy bảo Nguyễn-Bá phải chịu 18$00 và Đoàn-Long phải chịu 75$00 (người nầy giàu hơn). Hai người ấy xin bớt không được, phải chịu đủ thì mới trả giấy thuế thân lại. Chuyện nầy đã yên trên 2 năm nay. Năm nay tên Nguyễn-Lộc làm cây cất nhà ở, cũng lo trước với hai thầy đó hết 15$00, chẳng hay có ai thóc mách, bữa 11 tháng tư Annam có tên Thập-Nhồng (tên nầy trước có đi lính giản) dẫn quan Kiểm-Lâm đến bắt gỗ của tên Lộc, đóng búa và biên số cây, rồi lại dẫn đến nhà Đoàn-Long và Nguyễn-Bá, cũng ghi tất cả cột kèo, (hai cái nầy đã ở gần 3 năm rồi). Bữa sau có lệ phủ đến bắt ba người ấy xuống tòa Kiểm-lâm, phạt tên Lộc 13$00 còn hai người kia mỗi người 100$00. Ba người ấy đã có đầu đơn kêu oan và tỏ sự tình tại tòa sứ Phanthiet, chưa biết ra sao.

Một người ở gần

BẮC-KỲ

Hongay

Hai người bị bắt

Vừa rồi, ông Đôn cùng tám người lính khố-xanh vào sở máy điện ở Cọc-năm khám xét và bắt hai người thợ điện.

Nghe đâu hai người nầy đều bị tình nghi là có gia nhập vào đảng cách mệnh.

Ngay tối hôm ấy, các nhà chuyên trách đã cho áp giải hai người về Quảng-yên chờ ngày tra vấn.

* * *

Sở Mật-thám hiện đương cho tra xét về việc Nguyễn-văn-Trác tức Quản-Trác can tội làm rối cuộc trị an của Nhà-nước.

CAO-BÀNG

Câu chuyện nhịn đói

Ngày 28 mai, hồi 12 giờ, có 3 người (một người tên là Hoàng-văn-Châu, còn 2 người không rõ tên họ), đều ở xã Thạch-đông, tổng Nhượng-Bạn, châu Thạch-Lâm, phủ Hòa an, vào nhà một người nông dân xin cơm ăn. Người chủ nhà hỏi mới biết là 3 người ấy vay tiền mua tre đem đến tỉnh làm cột cờ. Tưởng quan sẽ cho tiền lại, không ngờ quan bảo rằng đem dùng việc công không phát tiền. Ba người về không tiền ăn cơm nên vào xin như vậy.

Tội nghiệp !

Đồi lòng lai cảo

NAM-KỲ

SAIGON

Tòa xử 7 người chủ động trong cuộc biểu tình An lạc

(Tin A. R. I. P.)

Hôm 13 Juin Tòa đã họp lần thứ ba để xử 7 người chủ-động về việc biểu-tình ở An-lạc. Tòa kêu án :

Nguyễn-văn-Thiết 10 tháng tù ; Nguyễn-văn-Sách 2 năm tù ; Nguyễn văn-Thê 2 năm tù ; Nguyễn-văn-Veo 18 tháng tù ; Nguyễn-văn-Tiếng 18 tháng tù ; Nguyễn văn Kiêm 18 tháng tù.

Truyền-đơn Cọng-Sản

SAIGON

(Tin Impartial 17 Juin)

Trong đêm 16 Juin linh tuần-phòng có bắt được rất nhiều truyền đơn Cọng-Sản rải trên con đường Mac-Mahon.

Trưa hôm ấy cũng có bắt được một it ở đường Geoges Guynemer và đường Edith Cawell.

KHÁNH-HỘI

(Tin La Dépêche 17 Juin)

Chiều hôm chủ-nhật 15 Juin, lúc 7 giờ 30, đèn tắt hết, ba người đi rải truyền - đơn Cọng - Sản. Bắt được hai người (linh tàu-thủy) còn một người trốn mất.

Trong hai người bị bắt có một người khai thế nào đó, sở cảnh-sát đến xét một cái nhà tranh ở Xóm-Chiếu, bắt được năm người Trung-Bắc-kỳ có lận truyền-đơn và một cái va-ly đựng vô số giấy mà Cọng-Sản, bằng chữ tây có, bằng quốc-ngữ có.

Trong hai người đi rải truyền-đơn bị bắt, một người bị án 1 năm tù.

VĨNH-LONG

(Tin Impartial 17 Juin)

Tối hôm 16 Juin ở thành-phố Vĩnh-long và các nơi trong tỉnh có rất nhiều truyền-đơn rải.

Tại tòa-án Vĩnh-long

Tòa-án Vĩnh-long nhóm ngày 13 Juin kết án : 1 người 3 tháng tù ; 1 người 2 tháng tù về tội làm rối loạn.

Muongluong - Namtha, le 2 Février 1930

Monsieur Viễn-đệ, Rue du Bungalow, Đồng-Hới

Thưa ngài,

Dầu Khuynh-Diệp ra đời được bà con xa gần hoan nghinh sốt sắng lắm. Ở hang cùng ngõ hẻm nào cũng đã thấy dầu Khuynh-Diệp tràng tới nơi. Dầu Khuynh - Diệp thực là một thứ nội - hóa rất đáng qui, đáng trọng. Tôi rất mong dầu Khuynh - Diệp giúp đặng một phần to trong nền kinh-tế của ta và xin chúc cho kỹ - nghệ ngài một ngày một tấn tới. . . . . .

Dương-văn-Thục

MUONGLUONG-NAMTHA (LAOS)

Thuốc

mà ông già bà lão thường dùng cho là thần hiệu ?

THAM-THIÊN-ĐƯỜNG

CHỈ CÂY NƠI MÌNH

(PHIÊU - LƯU VÀ XÃ - HỘI TIỂU-THUYẾT)

Tác giả : HECTOR MALOT

GIANG-HẠ *dịch :*

Số 49

Chương thứ hai mươi tám

(*Tiếp theo*)

Ông Mông-bờ-lơ còn nhớ sự nhục ở Thánh-bi-boa nên muốn trả nhẫn bèn nói :

« Ấy ! hôm nay có đã thành một người bạn với chúng tôi rồi.

— Thưa ông, bạn của ông thì tôi nào dám, nhưng bạn là bạn với Ghy-giôm ».

Con Bê-rin hiểu rằng trong câu nói ông Mông-bờ-lơ có hàm cái ý châm biếm, nhưng nó định tâm mà trả lời. Ông Kỹ-sư Pha-bờ-rơ nghe câu trả lời mà thích, nên ngó con Bê-rin mà cười :

Ông Mông-bờ-lơ nói tiếp :

« Có thể ông Ben-đi kia mà ! Ông Pha bờ-ry tiếp :

— Nói rằng có ta thế vào chỗ ông Ben-đi thì đúng hơn.

— Thì cũng như nhau.

— Không có như nhau đâu, vì trong mươi ngày, mươi lăm ngày đây, ông Ben-đi lành mạnh, ông lại về ngồi lại chỗ củ. Đó là vì có cô nầy nếu không thì có đâu được như thế.

— Ông và tôi cũng làm hết sức để giữ cái chỗ ấy cho ông Ben-đi.

— Cô nhỏ nầy cũng thế. Vậy ông Ben-đi phải cảm ơn cả ba chúng ta ».

Nếu con Bê-rin mà không hiểu cái ý của mấy câu nói ông Mông-bờ-lơ, thì khi đến nhà bà Phờ-rân-xoa thấy cách đối đãi nó cũng đủ hiểu : họ không dọn cho nó ăn một bàn với các ông kia mà dọn riêng ra cho nó một bàn trong góc, đem đồ ăn cho mấy ông kia xong mới đem đến cho nó sau.

Nhưng mấy việc ấy nào có làm chích lòng nó đâu ! dọn nó ăn một lần với họ, hay ăn sau, nó nào có quan tâm đến. Nó chỉ thích một điều là được ngồi một phòng với họ, được nghe những lời họ nói và có thể dò theo những lời họ nói đó mà lo liệu công việc của nó, để chống cự những cái trở lực về sau.

Nó nghe họ nói mà không phải rình mò trinh thám để-hèn như ai, nó không phải đứng ngoài cửa mà lắng tai nghe lén, vì khi họ nói cũng biết rằng có nó trước mặt, vậy nghe câu chuyện của họ không phải một điều lỗi vậy.

Nhưng lại rủi buổi mai ấy họ không nói đều gì có quan hệ đến nó cả, họ chỉ nói những chuyện hằng ngày, chuyện chính trị, chuyện sản bắn, chuyện xe lửa v. v. . .

Vả lại con Bê-rin hôm đó cũng muốn ăn phứt đi cho xong đăng có chạy tìm con Rô-za-li mà hỏi vì sao ông Vũ-phần biết rằng nó chỉ ngủ ở nhà bà Phờ-rân-xoa một đêm thôi. Con Rô-za li bèn tỏ thật cho nó nghe :

« Hôm mà chúng ta đi Bích-qui-nhi, ông Ta-luôn đến đây hỏi thim Zê-nô-bi ; chị phải biết rằng thim Zê-nô-bi là rất nhay miệng, về những chuyện thim ấy nói cho ai là không phải chuyện đáng khen đáng thưởng đâu. Thim ấy đã nói chuyện chị chỉ ngủ ở đây một đêm thôi, và thim còn thêm lắm chuyện khác nữa kia !

— Chuyện khác gì chị hở ?

— Tôi nào có biết, nhưng chi cũng có thể nghỉ được, những chuyện thim tôi nói toàn là những chuyện xấu cả ; nhưng mà may câu chuyện của thim Zê-nô-bi chỉ giúp cho chị được lòng tin nhiệm của ông Vũ-phần.

— Thật thế, tôi kể công chuyện tôi cho ông Vũ-phần mà ông thích nghe lắm.

— Tôi sẽ đem thuật lại cho thim Zê-nô bi ; chắc thim ấy phải nghiến răng bứt tóc một hồi.

— Thôi chị đừng chọc cho thim ấy giận tôi thêm.

— Giận chị à ! bây giờ chị không phải lo về chuyện ấy nữa ; khi nào thim ấy biết cái địa vị của chị bây giờ thì bề ngoài chị không có người bạn nào coi bộ thân thiết bằng. Ngày mai đây chị sẽ thấy được ngay. Nhưng nếu chị không muốn cho ông Ta-luôn biết công việc của chị thì đừng có nói với thim Zê-nô-bi làm gì. Thim ấy qui quyệt lắm.

— Chị cứ an lòng, tôi sẽ đề phòng ».

Đến ba giờ chiều ông Vũ-phần bấm chuông kêu con Bê-rin ; rồi ông cùng con Bê-rin lên xe đi dạo khắp cả các xưởng máy, ngày nào ông cũng đi một vòng như vậy, nếu ông không thấy được, ông cũng đến cho họ thấy ông và truyền lệnh cho các ông đốc.

Hôm đó ông Vũ-phần đến Phờ-lét-xen trước ; ở đó có những xưởng máy chải chỉ gai ; nhưng khi đến nơi thì ông không vào ngay nhà giấy mà vịn vai con Bê-rin bảo dẫn thẳng đến nhà kho, ở đó họ đương mở mấy bao gai mới đến để chất vào kho.

Theo lệnh ông Vũ-phần đã truyền mỗi khi ông đến đâu thì không phải đón rước rộn rịp, mà bỏ công việc làm, ai cứ làm công việc nấy cũng không được nói điều gì với ông, chỉ trừ khi ông hỏi mà thôi.

Bởi vậy nên khi ông cùng con Bê-rin đến thì ai nấy cũng cứ làm việc như thường, nhưng làm có hơi mau mắn chăm chỉ hơn một tý.

Ông Vũ-phần nghiêng nói với con Bê-rin :

« Bây giờ hãy nghe ta đây. Ta muốn thí nghiệm dùng cặp mắt mầy mà ngó mấy cái bó gai kia. Mầy biết cái màu trắng như bạc chứ ? »

Con Bê-rin dụ dự.

« Nghĩa là trắng xám xám và trong, mầy biết không ?

— Màu đó thì tôi biết.

— Được. Bây giờ mầy có biết các màu xanh đậm lợt khác nhau ; và màu đỏ không ?

— Thưa tôi cũng biết một it.

— Được, một it là đủ. Bây giờ mầy hãy lại lấy một nhắm chỉ gai trong cái bó thứ nhứt đàng kia, nhìn cho kỹ rồi hãy nói cho ta cái màu nó ra sao ».

(*Còn nữa*)

S. E. T. E. G. A.

SOCIETE D'ENTREPRISES DE TRANSPORTS & GARAGES D'ANNAM

Hội S. E. T. E. G. A. là hội trách-nhiệm hữu-hạn, vốn được thay đổi, hội sở tại Quinhon, xin bố cáo các ngài biết rằng hội định kêu thêm vốn 20 000$00 nữa, cho được 40.000$00.

Hội S. E. T. E. G. A. trước đã thành-lập theo thức Hội chuyên-trách tập-cổ thường, đã khởi-sự ngày 17 Avril 1927, và mới đây (xem báo Tiếng-Dân số 278) đã đổi lại theo thức hội bây giờ, để cho các ngài cổ-đông, chỉ chịu trách-nhiệm nội cổ-phần của mình chung, và nếu muốn ra hội, thì có thể ra được.

Năm đầu hội S. E. T. E. G. A đã mở hai hãng sửa xe (garages) lớn ở Quinhon và Nhatrang. Lòng chăm chỉ về nghề-nghiệp và sự tinh-xảo của thợ-thuyền đã làm cho hội được đông bạn-hàng thành-tín.

Hội thêm vốn là để được đủ tiền lưu động mà tổ-chức việc buôn bán xe ca-mi-ông (camions, và xe hơi (voitures automobiles) mà các nhà Tây sẵn lòng ký-thác cho hội.

Mỗi phần hùn là 100$00. Những phần hùn ấy sẽ biên - nhận trong tờ kêu thêm vốn của hội.

Các giấy phần hùn phải đính bạc theo mà gởi đến cho Hội-Sở ở Qui-nhơn, hoặc gởi cho Trung-Pháp Ngân-hàng (Banque Franco-Chinoise) hay Đông-Dương Ngân-hàng (Banque de l'Indochine) để ghi vào sổ của hội, lại phải đề cho đủ tên, họ, chỗ sinh đẻ, nghề nghiệp, chỗ ở.

Số vốn kêu thêm đó, khi nào đủ, thì khóa sổ. Nhưng chậm lắm là 30 septembre 1930. Quá hạn ấy, những phần hùn không nhận, sẽ trả lại cho chủ ấy, phí tổn trả lại về phần hội chịu.

Có cần việc gì, xin hỏi Monsieur le Directeur gérant de la S. E. T. E. G. A. à Quinhon.

LUẬN ĐÀN

Tòa Kiểm-duyệt bỏ trọn bài

Trung cáo

SÁCH BẢN-QUÁN XUẤT-BẢN

Phép nuôi tằm	giá 0$12
Phép nuôi lợn	0$17
Chuyện vui I	0$09
Chuyện vui II, III mỗi cuốn	0$10
Đông tây vĩ nhân II	0$25
Văn vần I	0$08
Văn vần II, III mỗi cuốn	0$12
Ăn bạc giấy giả I, II mỗi cuốn	0$15
Gia đình giáo dục I, II mỗi cuốn	0$20
Giấy và dao	0$10

Ai mua, xin chiếu giá gởi tiền và nhớ gởi thêm 0$13 cước. Nếu mua hai quyển trở lên thời thêm mỗi quyển 0$03 nữa.

Tiếng-dân

IN MAU, GIÁ RẺ

Bản-quán in đủ các thứ giấy má sổ, sách thơ thiếp đủ các kiểu chữ quốc ngữ; chữ tây, chữ hán.

Tiếng-Dân

HÃNG THUỐC NORMALE

L. SARREAU

LÀ HÃNG-THUỐC ĐÁNG « TIN-CẬY » HƠN HẾT

Vì thuốc bán rất Tinh-khiết và Hảo-hạng ;

Ở xa mua thuốc thì gởi mau mắn và kỹ-lưỡng ;

Catalogue y-dược Bác-sĩ RUDY gởi cho không.

Xin hỏi tại :

Nº 119-123 rue Catinat SAIGON

HIỆU THUỐC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM

VĨNH-HƯNG-TƯỜNG

VINH - HATINH - DONGHOI - HUE - TOURANE - FAIFOO

Bán chiêu hàng

Từ 15 tháng năm (11 Juin 1930) cho đến 15 tháng sáu (10 Juillet 1930).
Thuốc cứ tính giá thường, nhưng có hoa hồng biếu.

Mua từ 1$ đến 100$ được hoa hồng 3%
101$ - 300$ 4%
— 301$ - 500$ 5%

Qui-khách không muốn lấy hoa-hồng thì bản-hiệu xin biếu như sau này :
Mua 100$ trở lên, xin biếu một năm báo Tiếng-Dân hay một năm Phụ-nữ-Tân-văn
— 200$ trở lên, xin biếu một năm Phụ-nữ nửa năm Tiếng-Dân.
— 300$ trở lên, xin biếu cả hai thứ báo, mỗi báo một năm. Xin đồng-bào chiếu cố.

Nay kính cáo

永興祥
生熟藥材

XỔ SỐ QUỐC-TRÁI

Lần thứ ba mươi ba

Ngày 2 Juin 1930

Những số sau này trúng 100$00 :

(Tiếp theo)

37.479	48.228	60.330	74.551
37.514	48.396	60.401	72.554
37.551	48.742	60.707	72.600
37.713	48.926	60.853	72.651
37.774	48.938	60.969	72.719
37.819	48.942	61.169	72.762
37.891	48.945	61.309	73.118
38.232	48.983	61.329	73.162
38.261	49.003	61.370	73.176
38.338	49.085	61.480	73.197
38.417	49.618	61.528	73.428
38.437	49.681	61.723	73.646
38.509	49.740	61.774	73.651
38.514	49.741	61.782	73.679
38.534	49.959	61.886	73.848
38.566	50.490	61.934	73.880
38.719	50.633	62.248	73.886
38.941	50.728	62.701	74.009
38.477	50.808	63.021	74.212
39.143	50.826	63.048	74.236
39.298	50.908	63.323	74.569
39.339	51.265	63.408	74.627
39.404	51.276	63.450	74.932
39.418	51.695	63.563	74.973
39.543	52.129	63.592	75.064
39.647	52.149	63.660	75.351
39.669	52.175	64.005	75.370
39.715	52.371	64.163	75.506
39.768	52.398	64.193	75.735
39.968	52.501	64.273	75.846
40.095	52.502	64.415	75.921
40.283	52.779	64.618	75.928
40.582	52.877	64.742	76.101
40.625	52.910	64.782	76.185
40.659	52.919	64.925	76.232
40.677	52.966	64.949	76.396
40.749	53.016	65.012	76.436
40.836	53.117	65.241	76.606
40.855	53.126	65.343	76.804
40.907	53.132	65.384	76.992
40.995	53.277	65.402	77.051
41.009	53.345	65.528	77.141
41.160	53.454	65.891	77.226
41.313	53.473	65.943	77.353
41.314	53.868	66.040	77.787
41.344	53.950	66.043	77.869
41.430	54.012	66.393	77.972
41.718	54.222	66.499	78.041
41.720	54.242	66.534	78.065
41.789	54.292	67.083	78.141
41.835	54.494	67.235	78.206
41.857	54.545	67.402	78.387
42.031	54.620	57.453	78.459
42.116	54.641	67.480	78.560
42.387	54.801	67.634	78.613
42.526	54.897	67.794	78.687
42.690	54.928	67.796	78.905
42.754	54.933	67.807	79.063
42.758	55.003	67.891	79.080
43.134	55.414	67.972	79.087
43.263	55.526	68.061	79.146
43.286	55.602	68.128	79.207
43.290	55.614	68.171	79.298
43.301	55.730	68.186	79.333
43.307	55.762	68.336	79.435
43.614	55.940	68.565	79.488
43.673	56.080	68.639	79.569
43.840	56.499	68.941	79.722
43.944	56.919	69.012	79.773
44.001	56.932	69.332	79.813
44.109	56.959	59.380	79.937
44.247	57.008	69.382	80.285
44.289	57.123	69.463	80.373
44.320	57.258	69.493	80.435
44.485	57.345	69.495	80.479
44.510	57.366	69.571	80.583
44.643	57.634	69.626	80.934
44.660	57.687	69.653	80.990
44.887	57.718	69.674	81.063
44.895	57.740	69.866	81.007
44.986	47.946	70.093	81.545
45.173	58.070	70.282	81.645
45.289	58.317	70.418	81.883
45.415	58.428	70.498	82.065
45.437	58.520	70.649	82.110
45.465	58.679	70.653	82.120
45.615	58.741	70.858	82.209
45.929	58.796	70.915	82.286
45.986	58.802	70.943	82.287
46.008	58.875	71.026	82.339
46.039	58.912	71.032	82.429
46.132	59.027	71.109	82.462
46.325	59.213	71.201	62.465
46.583	59.246	71.222	82.514
46.664	59.426	71.330	82.685
46.936	59.479	71.391	82.687
47.123	59.493	71.620	82.745
47.154	59.495	71.635	32.858
47.386	59.517	77.800	82.953
47.433	59.832	71.920	82.982
47.447	60.022	71.980	83.113
47.543	60.182	72.042	83.284
47.937	60.272	72.214	83.285
48.034	60.280	72.242	83.290

(Còn nữa)

VIỆC THẾ-GIỚI

ÂU-CHÂU

Hạ-Nghị-Viện Pháp lại thảo luận về những vụ biến động xảy ra ở Đông-dương

(Arip. — Xem tiếp mục Việc Thế-giới số báo trước)

Chiều thứ sáu 13 Juin, Hạ-Nghị-viện Pháp tiếp tục cuộc thảo luận về những vụ biến động ở Đông-Dương.

Ông Berthon, nghị - viên Cọng-Sản, nhiều lượt đứng lên phản đối, sau lại « làm án » cái công cuộc thực dân của Pháp. Thủ - tướng Tardieu trả lời rằng các vụ xảy ra ở Đông-Dương chính do bè bạn ông Berthon tổ chức nên đó. Ông nghị Cọng-Sản bèn đem cách-mệnh 1789 và cách mệnh 1830 ở Pháp mà so sánh với cuộc cách - mạng mà « đảng Cọng — Sản đương dự bị ở Đông-Dương ». Ông Tardieu đứng lên ngăn . . .

Tiếp đó, ông Piétri, bộ - trưởng Thuộc-địa, lên diễn-đàn. Ông bày qua tình hình biến động nghiêm trọng thế nào, lại nói không nên tưởng quá mà cũng không nên làm lơ không nhận là nghiêm trọng, đoạn kể qua những lối trừng phạt, vụ trục xuất mấy người Việt-Nam ở Pháp, rồi, nói rằng Pháp sẽ tăng lính tây bên này lên 9.000 người. Ông bộ-trưởng Thuộc-Địa tiếp luôn : « Phong trào cách mạng nguyên nhân là tại sự tuyên truyền chủ nghĩa Cọng-Sản. Hội-Đồng Đề-hình đã 30 năm nay không có viên Toàn-Quyền nào dám phá bỏ, nay cũng không phá bỏ được. Chính — phủ sẽ trừng phạt những người chủ động, còn đối với quần chúng thì hết sức kiên nhẫn.... Đảng Cọng - Sản tổ-chức và hoạt động ở Đông-Dương, cuộc tuyên-truyền có những phái viên của Đệ-Tam Quốc-Tế giúp sức. Vụ Yên-Bái là lớp đầu của một cuộc vận-động rất lớn, nhưng không thành công. Hồi xảy ra vụ Yên-Bái, ở các xứ Thuộc-địa Hà-Lan (Nam - Dương quần-đảo và ở Ấn-độ cũng có phát sinh biến động. . . Chính phủ không để cho những tay tuyên truyền của Mạc-Tư-Khoa (Nga) làm cho người bản xứ lầm lạc đâu. Công tác làm ở Đông-dương nhiều, có tấn bộ lắm. . . Về những vụ biến động ở Bắc-kỳ và Nam-kỳ, chính phủ sẽ dùng phương pháp tương đương mà đối phó. . . Chính phủ hết sức trừ chủ nghĩa Cọng - Sản, sẽ đàn áp những người chủ động, giải tán các hội Cọng-sản v. v. . . »

Đặc quyền của Đông-dương Ngân-Hàng

Sắc-lệnh ngày 12 Juin cho nhà Ngân-hàng Đông-Dương tạm giữ đặc - quyền phát phiếu đến 21 Décembre ; trước bản ấy bản dự án cho dài quyền sẽ đem ra biểu quyết ở Hạ-Nghị-viện.

Chính - phủ Đan-mạch (Danemark) đề phòng Cọng-Sản

Arip — Những chiến-sĩ trước có chưn trong đội Hồng - Quân Cọng-Sản Đức, định ngày 17 Juin đi 400 chiếc ô-tô vào Đan-Mạch, để cùng đảng Cọng-Sản Đan-Mạch gây nên biến động trong nhịp lễ kỷ niệm chiếm Sleswig (Mười năm về trước, Đan-Mạch chiếm đất Sleswig). Trong cuộc kỷ niệm, sẽ có thủ tướng Đan-mạch là ông Stauning ra diễn thuyết, ông này về đảng Xã-hội.

Ngày 16, nhà đương cục đã ngăn phòng ở biên giới hai nước Đan-mạch và Đức, đem quân đội thêm ở các đồn lân cận. Có hạ lệnh cho quân đội rằng nếu cần dùng khí giới thì cứ dùng.

Từ chiều 16 đến sớm 18, chỉ những người có giấy căn cước rõ ràng mới được đi qua biên giới. Sở mật-thám Đan và Đức vẫn thông tin cùng nhau luôn.

Á - ĐÔNG

TRUNG-HOA

Tưởng về Hán-khẩu

Tưởng thấy tình hình Hán-khẩu nguy-cấp ngày 13 đã đi tàu bay từ Từ-châu về Hán ; Tưởng định ở lại Hán ít lâu rồi sẽ về Nam-kinh.

Tưởng đến Hán lập tức tiến đánh theo đường Bình-Hán. Tin người Nhật nói, quân Phùng kéo đến ứng phó rất nhiều nên quân Tưởng đã về Tín-Dương.

Tin ở mặt trận

Tin báo Tàu nói chiến-tranh hiện ít tin tức lắm ; hai bên hư-tổn rất nhiều, có lẽ đợi đến khi bồi bổ xong rồi mới đánh nhau lại. Duy ở Tế-nam thì Diêm tiến đánh rất dữ. Tế-nam vốn ở trong tay Hàn phục-Cừ.

Tin báo Arip 14 juin nói : Tổng-hành-dinh Phùng-ngọc-Tường cho tin đích-xác rằng suốt mấy mặt trận quân Nam-kinh đều bị đại bại, chết mất 80 phần trăm binh-lính. Hiện nay quân phương bắc đương mưu đánh Từ-châu và Hán-khẩu. Tưởng có gởi những điều kiện giảng-hòa. Phùng Diêm không chịu, bức Tưởng phải từ-chức và chính-phủ mới phải lập ở Bắc-bình. Có tin cho hay rằng Uông tinh-Vệ sắp đến Bắc-bình để lập chính-phủ mới.

Quân-đội Cọng-sản hoạt-động

Các quân-đội của đảng Cọng-sản Tàu tiến đánh quân chính-phủ ở vùng Hán-khẩu.

Có mấy đội tàu chiến đi tuần trên sông Trường-giang, chở người ngoại-kiều đi lánh nạn và chở binh-lính đến những nơi hiểm yếu. Ngày 14, đội hải-quân bị quân Cọng-sản bắn rất dữ-dội, có dùng bom mà chống lại với quân Cọng-sản.

Trương - học - Lương giúp Tưởng chăng ?

Tin điện tín Dépêche nói hơi trái với Arip. Theo Dépêche thì chiến-tranh có lẽ đã gần kỳ liên-kết vì Trương-học-Lương không đứng trung lập nữa. Mới rồi, hội đồng thường-trực của Nam-kinh tuyên-bố rằng Trương-học-Lương sau khi họp hội nghị và bàn bạc cùng các tướng-lĩnh phương-bắc đã định phái quân xuống giúp cho Tưởng. Tin tức hay giả không rõ.

Lính Tàu xung-đột với học-sinh Nhật

Một toán 80 học sinh Nhật học trường Thương-mãi Fakuoka, mới rồi sang du-lịch ở Tàu, trong lúc đi viếng miền lân-cận thành-phố Suchow (tỉnh Giang-Tây). bị bọn lính Tàu vây đánh. Bọn lính này là bọn bị thải-hồi mà đi trốn đã xung-đột với cảnh-sát, vì nhà đương cục thải họ về mà không cấp tiền bồi thường. Toán lính định «bắt cóc» học-sinh, nhưng không được ; cả 80 người đều chạy ẩn núp ở các nhà khách-sạn Tàu và ở nhà ga gần đó.

Trương-phát-Khuê

Quân Trương-phát-Khuê từ Hồ-nam kéo vào Giang-Tây đã đến gần tỉnh-ly ; quân Nam-kinh đóng ở đó không chống cự gì cả, đã kéo lui. Tưởng hạ-lệnh cho Trần, tế-Đường kéo quân lên Hồ-nam mà ứng chiến, Trần đã khởi-hành ngày 14 juin.

PHI-LUẬT-TÂN

Biến động

Arip. Tin Manille 14 Juin. — Các lãnh-tụ phái Tả và phái Hữu trong đảng Dân-chủ Phi-Luật-Tân đã chịu hợp tác cùng nhau. Hai phái này chia rẽ trong kỳ tuyển cử năm 1928. Cuộc hợp tác này có quan hệ đến tình hình chính trị lắm vì trong cuộc tuyển cử sắp đến, thế nào đảng Dân-chủ cũng thắng thế.

Ở đảo Mindanao (cũng về Phi-Luật-Tân, thuộc-địa Mỹ), có biến-động. Quân đội trong đảo định đánh mấy đồn lũy của quân cách mạng. Ở Luçon cũng có biến động. Mấy nhà tá điền người bản xứ thuê đồn điền của viên cố-đạo Manille ; họ không chịu trả địa-tô, bị đuổi khỏi đồn điền ; vì vậy mà sinh ra biến động ở khắp vùng. Viên cố-đạo nói nếu mấy người bản xứ trả giá vừa thì sẵn lòng nhường đất lại. Chính phủ Mỹ đã kiếm cách đối phó.

ẤN ĐỘ

Tin Arip Calcutta 15-6 - Dân nhóm nhau rất đông ở trong một làng gần Agra. Lính cảnh - sát đến dẹp, hai bên xung đột kịch liệt.

Nhiều tiệm buôn người Anh bị phá

Tin Radio Dép. Bombay 16 - 6 — 26 người đến phá mấy nhà hàng của người Anh bị lính cảnh-sát bắt. Vì sự bắt bớ đó mà ở Bombay dân tâm nổi lên rất kịch liệt. Tình hình Bombay rắc rối lắm.

AI LÀ BẠN ĐAU RĂNG ?

Ông Tạ-duy-Hiền bắt đầu từ ngày 16 Juin này khởi sự làm tại Nhà thương Quinhơn chừng một tháng, rồi sẽ vào Nhatrang.

Hiện adresse của ông như sau này :

Mr TẠ-DUY-HIỀN
Dentiste
de passage Hôpital QUINHON

Q. C.

TOURANE

Kính trình ban Quản-lý và các ngài cổ-đông Công-ty Trung-kỳ công-thương liên hiệp.

Kỳ đại hội-đồng thành lập ngày 9 Décembre 1928, các ngài quá yêu mà bầu tôi làm Quản-lý, và sau đó hội-đồng quản-lý cử tôi ra giúp việc cho công-ty. Nay nhơn công việc bận rộn và lại đau ốm liên miên, không thể đảm đương công việc công-ty cho tròn bổn phận được, nên hôm 14 Juin này tôi đã gởi giấy cho ông Tổng-Quản-lý, xin từ chức rồi, vậy có mấy lời thưa qua cho các ngài rõ

Nay kính.

NGUYỄN-QUỐC-TÚY

BỨC ẢNH NÀY CỦA HIỆU NÀO ?

Phàm bức nào có giá - trị, đáng gọi là mỹ-thuật thì thường vẫn thấy có chữ ký : HƯƠNG-KY HANOI.

NƯỚC MẮM BẮC-ĐẨU

Của

ĐỒNG-LỆ THƯƠNG-CỤC QUẢNG-BÌNH

NGÂN BỔN 18.000$00

Sở làm tại cửa bể NHẬT-LỆ cách tỉnh lỵ 1 kilomètre

Đã được nhiều nhà du lịch tây và ta tới quan sát tại sở làm, chứng chỉ sự tinh khiết và được đặc tiếng ban khen là ngon không pha chế, có thể để hàng mấy mươi năm không đổi mùi

Bản hiệu đã bán khắp cả Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Nam-kỳ và Ai lao

Mong rằng các ngài lưu tâm bảo người nhà mua nước mắm Bắc-Đẩu để dùng hay đem làm quà chơi bạn còn hơn cho vật khác.

Thơ và tiền bạc xin cứ gởi cho M. TRẦN NHẬT TÂN là Directeur của bản hiệu

ĐỒNG-LỆ THƯƠNG-CỤC

Tại sao tứ chi thường hay mỏi mệt và tê buốt ?
Ấy mắc phải bệnh tê, phong thấp-rồi !
Vậy mau dùng :

MAO-KÊ TỬU

là thứ rượu chuyên trị về chứng tê và phong-thấp, bất luận nam, phụ, lão, ấu, mắc phải bệnh này thường hay chân tay bải hoải, các đầu ống xương thường thấy bức rức, hoặc đi chưa được nửa dặm đường đã thấy đầu gối mỏi mệt hình như muốn ngã vậy, đàn bà mới ở cữ lấy thứ rượu này vừa uống vừa xoa độ ít lâu thì sẽ không bao giờ mắc phải bệnh tê, vì công dụng của nó rất mau chóng, cho nên thường thường không đủ mà bán, vậy bây giờ đã có rồi, xin mau mau đến bản Dược-phòng mà hỏi, kẻo chậm chân lại hết.   Chai lớn 1$50   Chai trung 0$80   Chai con 0$20

Ở xứ Việt-Nam này nhiều người ưa dùng nhất là Rượu nào ?

« VẠN-THỌ-CHỦNG-TỬ-TỬU »

là thứ rượu rất có giá-trị dùng để bồi bổ khi huyết hư kém, thận thủy bất túc, ăn không được, ngủ không yên, về đường con cháu hiếm hoi, hoặc đàn bà kinh nguyệt không đều, hay ra khí hư, uống đến rượu này liền thấy kiến-hiệu, còn một điều nữa rất tốt là các ngài gặp có việc gì vui mừng, lấy thứ rượu này mà lễ tết lại còn lịch-sự hơn cả thứ rượu khác, vì nó vừa ngon, vừa ngọt lại vừa bổ, cho nên nhiều người ưa dùng rượu này lắm.   Chai lớn 1$20   Chai con 0$60

Những thứ rượu thuốc của Bản-Dược-phòng đều đã có giấy phép của Chính-phủ cho lưu-hành trong khắp xứ Việt-Nam.

ĐẠI-QUANG DƯỢC-PHÒNG

47 Hàng Đường Hanoi, giây nói 805   Haiphong : Đại-lý 51 Phố khách   Huế : Đại-lý Đồng-Hiền và Vạn-Ích

NÊN DÙNG

MÔN THUỐC THẦN-TIÊN

thật là hiệu-nghiệm vạn tuyền, không sai :

Chuyên môn nghiên cứu Đông, Tây.

Lựa theo khí bẩm của người xứ ta.

Chọn toàn thuốc tốt chế ra, Cao, đơn, hoàn tán, mọi khoa tinh tường.

Các ngài cần dùng, hay muốn làm đại-lý cho bản-đường. Xin viết thơ về hỏi, sẽ gửi quyển mẫu-hàng biếu ngay.

Thơ và mandat đề như sau nầy :

NGUYỄN-XUÂN-DƯƠNG

n° 122 phố Khách

TONKIN) NAM-ĐỊNH

Chuyện "bí-mật" ở xứ ta !

Chuyện «bí-mật» ở xứ ta không gì khác hơn là lậu và giang-mai — kẻ có bệnh lấy thế làm xấu hổ, dấu vợ con anh em, tự đi tìm thuốc về uống chùng uống lén, miễn là khỏi bệnh, chẳng kể thầy hay thuốc tốt, cứ bạ ai chỉ đâu theo đấy — Ba liều — năm liều — không khỏi — bệnh-nhân đâm chán — thầy thuốc sinh lo — thôi thì ...... gia thêm ít vị độc ..: kinh phấn... ban-miêu... thủy-ngân... tam thiên đơn... cho bệnh chóng khỏi (?), trước giữ được danh, sau thu mối lợi — Ai chết mặc ai, tiền thầy bỏ túi — Quả thực các chất độc ấy nếu hoàn lộn với thuốc mà trị giang-lậu thì mau có công-hiệu lắm. Vì các chất độc nó giữ bệnh ngấm-ngầm ở trong, không thể theo đường đại-tiểu-tiện mà phát ra ngoài được. Bệnh-nhân tưởng thế là khỏi hẳn, ăn uống tự-do, không bao lâu bệnh lại tái-phát, làm đau giức gân cốt, gia thịt tê buốt, lở lói khắp mình, sinh thêm nhiều chứng không sao kể xiết. Những hạng lương-y như thế, thiệt có hại lớn với xã-hội — Vì vậy mà thuốc « Hoa-liễu giải-độc » của thầy Hoàng-trạch-Phổ ra đời để cứu giúp những người có bệnh đã dùng nhầm chất độc. Hoa-Liễu tinh chất rất linh — trị bệnh cứ tuần-tự mà khỏi dứt nọc, không hại đường sinh-dục, và khỏe mạnh như thường. *Hoa-liễu không giám khoe khoang thần-thánh như các hiệu khác, mà cũng không nhất quyết giám nói dùng* Một Hai *ve là khỏi hẳn được, còn tùy theo chứng bệnh nặng nhẹ và cách kiêng khem trong khi dùng thuốc.*

Đã non một tháng nay các quý khách ở tỉnh xa viết thư về mua thuốc rất nhiều. Bản-hiệu muốn được tiện-lợi, nên để thêm lời bá-cáo, như ngài nào có tiện làm đại-lý hoặc mua buôn, xin tính giá riêng, và viết thư về thương lượng với hiệu :

NGUYỄN-TỪ dit SINH-HUY

Rue de la gare — Vinh

Có trữ bán buôn bán lẻ mũ bần thứ tốt, thứ vừa, đủ kiểu — Bán lẻ : Ô-tây — kính treo mắt — hàng nouveautés — tạp-hóa — giày trắng caoutchouc - crêpe — mũ mossant mùa nắng

Chỉ có hãng BEKA được độc-quyền lấy hơi vào đĩa hai bạn hát **NGHĨA-HIỆP-BAN** và **PHƯỚC-CƯƠNG** có tiếng nhất ở Saigon.

CÔ NĂM-PHỈ,

CÔ BẢY-LỰU,

CÔ BA-XUÂN :

ai nghe đến lại không hâm-mộ ! Xin mời quý ngài đến hiệu : Mme RICHARD

Chanson-Orient Rue de la Citadelle à Huế

nghe các điệu mới mẻ TÀI TÌNH của mấy cô hát,

Nhiều khúc rất ai-oán.

Lại mới sang máy BEKA hát như NGƯỜI THIỆT đủ thứ: từ kiểu nhỏ xách đi rất tiện cho đến thứ lớn để ở nhà trông thật đẹp, GIÁ TỪ 30$ trở lên.

Các ngài có máy rồi mà muốn nghe như máy BEKA hát, thì nên thay cái mỏ hát BEKA vào thì hát rõ và trong ngay, GIÁ TỪ 5$ trở lên.

Mới đến thêm đĩa BẮC, Saigon cũng có, đĩa Tây và Cao-mên thật nhiều, và các điệu hát ĐẠO THIÊN-CHÚA tiếng Annam và LATIN hay hơn lúc trước bội phần, Giá từ 1$80 trở lên.

Mới có thêm bóng, tượng bên GIÁO, hình có đồng-hồ

Ban đêm trông sáng

Đờn mandolines kiểu mới kêu thật trong

NAM-THIÊN-ĐƯỜNG

Số 46 phố Hàng-Thùng Namđịnh (Tonkin)

là một nhà thuốc dụng công khảo-cứu các môn thuốc Nam thí-nghiệm kinh trị lâu năm, thần-hiệu vô cùng, lại học rộng các khoa thuốc bắc, chữa bệnh rất giỏi, chế-tạo các thứ thuốc cao, đơn, hoàn, tán, rất kinh-nghiệm, ai dùng qua mới biết là thuốc rất hay. Ai cần dùng thứ thuốc gì và ai muốn làm đại-lý bán các thứ thuốc cho bản-đường thì xin cứ viết thư hỏi.

Kê tạm mấy nơi Đại-lý bán thuốc cho bản đường ra sau nầy :

Hiệu Tam-Hoa	NHO QUAN
Hiệu Vinh-Thai	GIA-VIỄN NINH-BÌNH
Hiệu Vạn-An	PHỐ VĂN-THI NINH-BÌNH
Hiệu Phan-bá-Liên	TỨ-VŨ HƯNG-HÓA
Hiệu Tân-Hóa-đường	NINH-GIANG
Hiệu Nam-xương	BẾN-HIỆP THÁI-BÌNH
Hiệu Mỹ-chương	THANH-HÓA
Hiệu Mộng-lương thư-quán	NHATRANG
Hiệu Lưu-thành-Tập	LONG-XUYÊN (NAM-KỲ)

MUỐN BÁN

Một dẫy nhà ở ngả tư Anh danh trong thành, suốt đến Hộ-thành, rất tốt, ở và cho thuê, đều tiện.

Ai muốn mua xin hỏi chủ nhân là :

Mme MAI-QUANG-LANG

Secrétaire des Travaux-Publics — HUẾ

NHIỀU NGƯỜI BỊ :

PHÒNG-TÍCH

Bịnh Phòng-Tích đàn ông, đàn bà sức kém thường hay bị, nhất là tự 25 đến 50 tuổi hay bị lắm, vì cơm no, rượu say, vội ham tình-dục hoặc ăn xong đi ngủ hay tắm ngay nên thụ bịnh: gọi là Phòng-tích. Khi thụ bịnh, thấy đầy hơi, tức cổ, tức ngực, cơm không muốn ăn, ăn thì hay ợ, thường đau bụng, đau lưng, chân tay mỏi-mệt. Bị lâu năm sắc mặt vàng, da bụng dầy

Mới bị uống 1, 2 liều, lâu 4, 5 liều, uống không công phạt, chứng bịnh ắt thấy dễ chịu hoặc khỏi ngay.

Mỗi liều chia hai bận uống, giá : 0p 40

VŨ-ĐÌNH-TÂN, 178 bis, Route Lạchtray, HAIPHONG.

ĂN-TỪ Kim-tiền năm 1926

TRUNG-KỲ CHI-ĐIẾM :

HUẾ	: Vinh-Tường, commerçant phố Gia-Long ;
TOURANE	: Trần - thị - kiêm - Huyền avenue du Musée ;
TOURANE	: Nguyễn thị-Huệ, phố Đỗ hữu-Vị ;
NHATRANG	: Mộng Lương Thư-Quán ;
TAM-QUAN	: Hiệu ông Đội-Chẩn ;
QUANGNGAI	: Nguyễn-ngọc-Anh, Thạch-Trụ, Mộ Đức ;
QUANGNGAI	: Chế-Hoàng à Sông-Vệ ;
VINH	: Sinh-Huy, phố Gare

Khắp ba kỳ có Đại-lý bán cả.

Maison **VẠN-THỊNH**

Quincaillerie Ferronnerie

n° 18 Rue des Médicaments n° 18 HANOI

QUÍ ÔNG { **Đồng rương, tủ va-ly và đồ-gỗ Thầu khoán**

Bán buôn các thứ khóa, đồng Bán lẻ rương tủ, — góc, — lầy, — tai hồng, — dây - nẹp, — đinh mũ, — bản-lề, ấm đựng nước trà. — đủ kiểu tân thời rất nhã.

Đồ dùng cho thợ thuyền, đồ sắt làm nhà, làm mỏ, xẻng, cuốc, vân vân.

Các thứ sơn đủ mùi, — hắc-ín (coaltar) các thứ bột sơn, — bột ocre-jaune, — ocre rouge, vân vân.

Quạt hoa, — dù-giấy, dù-vải, (ombrelle) theo lối Nhật-bổn, đàn-bà Âu-tây vẫn thường dùng.

Nhận đúc và làm các thứ hàng sắt, đồng theo kiểu mẫu gởi.

Hàng tốt giá rẻ hơn mọi nơi. Xin đồng bào chiếu cố.

Chủ nhân :

Madame **ĐẶNG-THỊ-HẢO** Kính cáo

STORE TOURANAIS.

Sáo rất đẹp, dùng làm màn cửa hay để treo trước bàn - thờ. Làm bằng trầy mâu, đính cườm ở giữa có cành hoa hay là chữ annam tùy ý. Giá mỗi thước vuông (m2) từ 3$50 đến 5$00. Quí ngài muốn bề ngang, bề dài bao nhiêu, xin viết thơ thương lượng với ông

LÝ - XUÂN - HÒA

Rue Đỗ-hữu-Vị — TOURANE

THUỐC CAI NHA-PHIẾN CẢI-LƯƠNG

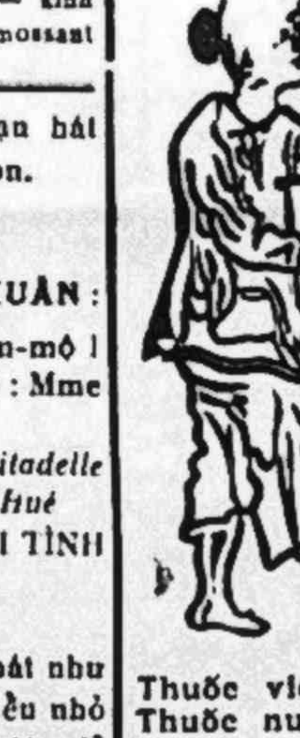

Khi xưa người Tàu, đô-hộ nước ta, họ có đem qua, một chứng bệnh nghiện, bệnh ấy truyền nhiễm, cho đồng bào ta, nay đã tràn ra, lôn quê khắp cõi, hội-hè đình-đám lấy nó làm vui, hễ ngửi thấy mùi, đâm vào như trả, nếu không có thuốc, trừ khử cho mau, quyết chẳng bao lâu, nói lòng giống Lạc, suốt lượt nằm nghiêng, văn-minh ngổ nào tấn-bộ võ mô, thịnh-cường sao đặng, nghĩ tới đau lòng.

Nhân trót vui chơi, làm tôi vua Mẫu, tới ba mươi năm lại gia-thiết-diện, nhất nhật nhị-thời, đèn-nhang bất-tuyệt, ên chỉ suốt hết, cách nghiện con hương, cùng phương đệ tử, kết tội sực nhớ, tình tự kể trên, gia tâm kê cứu, lấy mình thí-nghiệm, nghiên tinh đàn tử, may sáng chế ra, được thứ thuốc cai, chữa ai nấy khỏi, thuốc chế tài tình, vời và tinh không, uống thơm, ngon, ngọt, nấu cách kỳ-na, để trừ con ma Phù dung độc địa, nhiều-hại đồng bào, đã mấy thế-kỷ, chua xót vô cùng.

Ai muốn dùng thuốc, cứ xem thập điều, kê ở sau này, khai cho minh-bạch, để còn suy xét, bệnh tình nặng nhẹ, rồi phúc thư lại, bảo cách dùng thuốc, cho hợp với bệnh. 1er Nghiện đã bao lâu ? 2e Người khỏe hay yếu ? 3e Hút ngày mấy bữa ? 4e Mỗi bữa mấy phân, hay mấy đồng cân ? 5e Xài xơi mấy lượt ? 6e Có hầm gì không ? 7e Thuốc hiệu hay là thuốc ngang ? 8e Có táo nuôi không ? 9e Nay bao nhiêu tuổi ? 10e Làm nghề gì ?

Thuốc viên — *nghiện nhẹ 3$00, nặng 4$00, rất nặng 6$00.*

Thuốc nước — *(uống thơm, ngon, ngọt) nhẹ một chai 3$50, nặng hai chai 7$00, rất nặng ba, bốn chai tùy bệnh.*

Nguyễn sứ tòa thông-phán Thượng - hang TRẦN-ĐỨC-CẢNH *39 phố Định-Tân, Nam-Định (Tonkin)*

HÀNG TƠ LỤA

Hàng toàn tơ, giá rẻ, hàng bền nhờ dệt bằng máy kiểu mới ở Âu-châu lại vừa mau vừa tốt.

Hiện có Lảnh, Lụa, Nhiễu, Cẩm-châu bông nhỏ vân vân... có trắng, đen và các mùi.

Bán buôn và bán lẻ

Xin các ông các bà giúp cho công-nghệ nước nhà mau phát đạt mà hỏi lấy mẫu và giá tại :

TISSAGE MÉCANIQUE DE SOIERIES

Flachet Levannhan & Cie

Huynhkim près BINHDINH

BAC-NINH

Bệnh quỷ đá có thuốc tiên !!

Nếu ai mắc LẬU, hay TIM-LA, hay LẬU nhập CỐT nghĩa là khỏi rồi hễ trong người nhọc mệt thức đêm uống rượu thì sáng có mủ, hay trong thịt nó buồn như kiến, hay cắn cái nhói một cái, xem đã có mủ, vì các vi-trùng GONOCOQUE nó ăn vào trong xương, trong máu, hễ trở giời thì như vậy, bệnh này rất nguy hiểm và chuyền nhiễm, nếu để cho lên BÀ thì người ấy mắc bệnh đau GIA-CON (Métrite) hai hư huyết bạch, băng huyết v. v. thì sinh đẻ rất hèm, nếu đẻ con thì hay hỏng mắt, còn TIM-LA nhập CỐT, ngoài khỏi như trong máu tron, xương còn vi-trùng SPIROCHETE DE SCHANDINE cho nên trở giời hay sốt, đứt đầu, đau mình, đầu các đầu xương, chân tay mỏi mệt, các cái nọc này nó chuyền-nhiễm rất là nguy hiểm, vì thế cho nên ta nhiều người đẻ rồi, đẻ ra bủi ra bọc, đẻ con thừa cái nọ, thiếu cái kia, ta cho là đẻ quấy [illegible], vì cái nọc này nó chuyền-nhiễm sang tự lúc thụ thai, nếu mắc bệnh không tìm được thứ thuốc thần [illegible] này thì các nọc ấy nó chuyền nhiễm sang mấy mươi đời, như cha sang đến chắt, v. v. vì thế nhiều người thử không có bệnh khi xem máu thì trong có vi-trùng TIM LA, còn như bệnh NỔ LOÉN (Chancre mou) bệnh này nó cũng có vi trùng BACILLE DE DUCREY, các vi-trùng này nó cũng ăn vào trong xương, trong máu, nó cũng nguy hiểm như TIM-LA, bệnh này cũng có nhiều người biết hại đến thân thể, vậy các ngài mắc phải các bệnh này dù nặng, hay bệnh nhập CỐT mấy mươi năm, hay mới mắc phải, thì lập tức dùng ngay thuốc HIỆU HOÀNG-VĂN-ẤP, số nhà 67 phố Ninh-xá Bắc-ninh (Tonkin) thế nào cũng phải mau khỏi, và rút hết nọc, người có bệnh uống thuốc vẫn đi lại làm ăn như thường, khỏi bao giờ không biết, thực thế vậy, nếu lên BÀ có thai uống cũng được không hại gì cả, thuốc LẬU, 1p00. TIM-LA 3p00, thuốc CHANCRE-MOU cả uống và bôi 3p00, ĐẠI-LÝ LÊ-NAM-HƯNG Commerçant Rue de Gia long à PHAN-THIẾT, PHÚ-HÀ 67 Rue des Médicaments (Phố Hàng-Bát) HANOI nếu ngài muốn mua thì gửi cho một ít tiền trước cho bản hiệu gửi linh hóa giao ngân rất chóng, còn như ngài nào muốn làm đại-lý xin viết thư về bản-hiệu.

NAM-KỲ

THÀNH-CÔNG: BÁC-THÁNH-DƯỢC ?

(1) Trừ-tê, (2) Bổ-huyết, (3) Giải-lao, (4) Ngũ-lâm, (5) Hóa-đàm, (6) Bổ-tả, (7) Tán-ban, (8) Cấp-cứu

Của hiệu TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG N. 4 Rue de la Gare HOCMON

Tế-cấp thành-công bác-thánh-dược :

Có tám thứ thuốc hay cứu giúp nhiều bịnh đã được THÀNH-CÔNG nên gọi là Thành-công bác-thánh-dược :

1° **THẦN-HIỆU TÊ-BẠI-HOÀN** ; Kính cáo nam-kỳ đồng bào ai mắc bịnh phong tê, bại xuội, nhức mỏi thế nào, hoặc đàn bà đẻ mà tê bại, hãy mau mau gởi thơ đến Bổn hiệu TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG HOCMON kíp lấy thuốc trừ tê mà uống thì ắt được mạnh, giá mỗi hộp là 1$20

2° **ĐIỀU-KINH BẠCH-ĐÁI-HOÀN** ; Quí bà, quí cô, dùng bổ huyết, điều kinh và trừ bạch đái hạ, trừ xây xẩm bết xót ruột hết nhức mỏi, dùng thuốc nầy thì được tươi nhuận da thịt rất thiệt hay, mỗi hộp giá là : 1$00

3° **SÍ-LAO BỔ-TẠNG-HOÀN** ; Là thứ bổ tinh thần cho quí ông, quí thầy, và quí học sanh bổ phổi trừ ho, tức ngực đau lưng hoặc di-tinh cũng làm việc mệt mỏi bổ lao giải trí ..., thường dùng thì được *ích thọ diên niên*, giá mỗi hộp là : 1$00

4. **NGŨ-LÂM BẠCH-TRƯỢC-TÁN** ; Trị về chứng đau lậu *kim-thời*, thuộc về bịnh ngũ-lâm hoặc lâu hoặc mau, dùng thì rất đúng hay, mỗi gói 12 bao giá là : 2$00

5° **HÓA-ĐÀM CHỈ-KHÁI-TÁN** ; Chủ trị về các chứng ho rất thần hiệu, mỗi gói 12 bao giá là : 1$00, có thứ thuốc hoàn ho về phần ho huyết hoặc ho phong ho lâu hậu 12 hoàn giá 1$00.

6° **BỔ-TẢ-HOÀN** ; *Thứ này tục danh* **THUẦN-QUYÊN-TẾ** *hiệu đồng-hồ treo; để dùng xổ các giống độc và đàm độc, làm cho thanh trường giải uất,* trừ các chứng đau bụng lâu năm, hoặc da vàng chói nước, mỗi chục 10 bao giá 2$00.

7° **THANH-NHIỆT GIẢI-BAN-TÁN**; chủ trị về *nam phụ lão ấu* các chứng ban chẩn tích nhiệt bịnh hậu hoặc con nít đổ mồ hôi dầu tích-nhiệt mỗi gói 12 bao giá 1$00

8° **DOAN-DƯƠNG CẤP-CỨU-HOÀN** ; chế ngày đoan dương *mùng năm tháng năm* để trị các chứng gấp ngặt như là : thổ tả, cảm mạo, thời khí, dịch khí nóng lạnh nhức đầu, khi lên non lúc xuống biển, đem theo hộ thân, giá mỗi hộp 1$00.

B-H sẵn có **LẠO-THỤC-ĐỊA** *cửu chưng cửu sái* mỗi lượng 1$00 và **LỘC GIÁC GIAO** nấu kỹ lưỡng thượng hảo hạng để làm tê hoặc ho thổ huyết dùng than mà uống bổ. mỗi lượng 1$20.

Thưa quí vị đồng bào, Tám thứ thuốc nói trên đây, toàn là tánh chất *cao lương phong vị* của bổn hiệu tinh chế. Thỉnh quí cô quí thầy dùng mà bổ dưỡng thì ắt được khương cường qui-thể, thấy linh nghiệm, CHẲNG HỀ SAI.

Cách gởi mua thuốc, thơ hoặc mandat thì đề :

Monsieur **TRƯƠNG-MINH-Y**, Directeur **TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG**

N° 4 Rue de la gare HOCMON Giadinh

Quí ngài có mua các thứ thuốc nói trên đây, xin nhớ mua mandat gởi trước, thì tiền cước về phần **BỔN-HIỆU.**

Muốn đến Bổn hiệu do ngang bến xe lửa Hocmon đậu.

Bác-Thánh-Dược của nước nhà, xin đồng-bào lấy lòng huệ cố.

Giúp nhau thánh-dược nước nhà ?

Trước lo quyền lợi, sau là vệ sanh.

Đồng bào ở xa gần muốn hỏi việc chi cần ích bổn hiệu trả lời ngay.

MỘNG - LƯƠNG - ĐƯỜNG

TẾ-CHÚNG-TẤT-THẮNG-HOÀN

Một ngàn bức thơ minh-tạ

Hoàn thuốc nầy trị bịnh Thời-khí (*Dịch tả*) rất thần hiệu Bổn đường chế ra để giúp Đồng-bào trong cơn nguy cấp, đã được sở Thái-y-viện chứng nghiệm ;

Hơn bốn năm nay gởi cho khắp cõi Đông-Pháp, dùng đâu mạnh đó, hằng ngày những thơ gởi đến xin thuốc và để lời cảm ơn kể dư

Bịnh này rất rất quanh năm, chẳng xứ nầy thì xứ khác, phần nhiều nơi đồng lầy, chốn thôn quê, xa thầy, không thuốc, phải nên sẵn có để phòng

Hỡi Đồng-bào !!

[illegible] cần dùng thuốc ấy, ở gần thì do nơi bổn-đường mà mua, ở xa thì gởi thơ đến đề chỗ ở tên họ cho rõ ràng và gởi theo 25 xu Timbre (1) để gởi thuốc, thì bổn-đường mau mau gởi đến cho liền. Cách dùng thì có chương trình chỉ vẽ sẵn sàng.

Kính cáo

Bổn-đường có bán đủ các món thuốc sống, thuốc chín, cao, đơn, hoàn, tán, lại có đại-lý bán thuốc hiệu **TỪ-NGỌC LIÊN** (Hà-nội) ; dầu hiệu **VIỄN ĐỆ** (Đồng hới) và các hiệu thuốc trứ danh trong cõi Á-đông.

Trong tiệm sẵn có danh-y coi mạch bốc thuốc, tiện cho chư quí vị trong lúc cần dùng.

MỘNG-LƯƠNG-ĐƯỜNG

Pharmacie et médecin

n° 80 avenue Đại-ngãi n° 80 à SOCTRANG (Cochinchine)

(1) Vì bấy lâu có nhiều người gởi thơ đến xin thuốc, bổn-đường sẵn lòng gởi thuốc đến thế mà không lãnh, làm cho thất tổn nhiều bề.

Trong 3 tháng hè ???

Các quí khách mua hàng của bản hiệu từ 6$00 trở lên thời không phải chịu tiền cước phí chi cả ;

Soulier en boxcalf beige ganiture boxcalf acajou foncé ou Vernl marron. Semelle en Crêpe Anglaise 9$00

Semelle en cuir Française 8$00

Soulier en toile blanche ganiture boxcalf foncé

Semelle en Crêpe Anglaise 6$00

Semelle en cuir Française 5$00

Soulier en toile blanche semelle Crêpe 5$00

Mới soạn xong catalogue 1930

Quí khách mua hàng xin gởi nửa tiền trước lấy catalogue xin gởi timbre 5 xu

AN-THÀNH

37 phố hàng Đào HANOI

Mới có chè Cau trấp hoa Thủy-Tiên bán 0$80 một chai

MAGASIN DE SOIERIES

TÂN LỢI

138-140, Bd Tổng-đốc-Phương (CHOLON)

Bổn-hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải như là : lãnh, xuyến, trừu, cẩm-nhung, cẩm-châu v v... Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sợ phai trổ. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhựt-bổn v v... Khăn đội đầu rút và thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp.

Trữ bán sỉ và lẻ đủ các thứ màu nhuộm của Tây hiệu "Teinture Idéale" danh tiếng thuở nay ở Nam kỳ.

Bánh hộp biscuits "Kim-Thời" của bổn-hiệu chế-tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn-hiệu mua sỉ có huê-hồng.

Ở Bắc-kỳ có bán ở hiệu Quảng-vạn-Thành Nội-hóa N° 120 Bonnal Haiphong, giá mỗi hộp là 0$80.

Bổn-hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ.

Ở xa xin viết thơ thương-nghị. TÂN-LỢI

138-140, Bd Tổng-đốc-Phương Cholon

Imprimerie TIẾNG-DÂN, HUẾ

Directeur gérant HUỲNH-THÚC-KHÁNG